

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U002436

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 10-06-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Магілін Олексій Владиславович

2. Oleksii V. Mahilin

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Дата захисту: 25-06-2026

Спеціальність за освітою: 011 Освітні, педагогічні науки

Місце роботи здобувача: Організація відсутня

Код за ЄДРПОУ: 0000000000

Місцезнаходження: 00000, Київ, 00000, Україна

Форма власності: Змішана

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 14121

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.37.25

Тема дисертації:

1. Формування громадянсько-патріотичної позиції учнів ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою
2. Formation of the Civic-Patriotic Position of Students of Lyceums with Enhanced Military and Physical Training

Реферат/анотація:

1. Дослідження присвячене проблемі формування громадянсько-патріотичної позиції учнів ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою. Актуальність теми зумовлена сучасними суспільними викликами, пов'язаними з безпековими загрозами, наслідками повномасштабної війни та необхідністю виховання молоді, здатної до відповідальної громадянської діяльності. Важливу роль у цьому процесі відіграють ліцеї з посиленою військово-фізичною підготовкою, які поєднують загальну освіту з елементами допрофесійної військової соціалізації. Необхідність дослідження підтверджується положеннями чинних нормативно-правових документів України, зокрема законів у сфері освіти, державних стандартів, Концепції розвитку громадянської освіти, Концепції національно-патріотичного виховання та Національної молодіжної стратегії. У першому розділі проаналізовано стан наукового розроблення проблеми. Встановлено, що вітчизняними та зарубіжними науковцями досліджено окремі аспекти громадянського і патріотичного

виховання, формування громадянської компетентності та національної свідомості молоді. Проведено аналіз ключових понять дослідження: «патріотизм», «громадянськість», «громадянська компетентність», «громадянська позиція» та «громадянсько-патріотична позиція». Визначено, що громадянсько-патріотична позиція є інтегральною характеристикою особистості, яка поєднує систему знань, цінностей, переконань, почуттів і моделей поведінки, спрямованих на усвідомлене служіння суспільству та державі. У її структурі виокремлено когнітивно-світоглядний, ціннісно-мотиваційний, емоційно-оцінний, нормативно-поведінковий та соціально-діяльнісний компоненти. На основі теоретичного аналізу обґрунтовано педагогічні умови формування громадянсько-патріотичної позиції учнів ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою: посилення громадянсько-патріотичної спрямованості освітнього середовища, розвиток партнерської взаємодії із суб'єктами громадянського суспільства та сектору безпеки й оборони, залучення учнів до громадянсько-патріотичної діяльності та організація рефлексивного осмислення набутого досвіду. У другому розділі визначено критерії, показники та рівні сформованості громадянсько-патріотичної позиції учнів. Для перевірки ефективності запропонованих педагогічних умов проведено педагогічний експеримент, який складався з констатувального, формувального та контрольного етапів. Результати констатувального етапу показали переважання середнього та достатнього рівнів сформованості громадянсько-патріотичної позиції, що підтвердило необхідність удосконалення виховної роботи. На формувальному етапі було реалізовано комплекс заходів, спрямованих на інтеграцію громадянсько-патріотичної проблематики в освітній процес, організацію зустрічей із представниками сектору безпеки й оборони, залучення учнів до волонтерської та проектної діяльності, а також розвиток рефлексивних умінь. Результати контрольного етапу засвідчили позитивні зміни за всіма критеріями. В учнів посилювалися громадянська ідентичність, мотивація до служіння державі, рівень громадянських знань, активність у суспільно корисній діяльності, відповідальність та здатність до самоаналізу. Статистична обробка результатів із застосуванням критерію Пірсона підтвердила достовірність отриманих змін. Наукова новизна дослідження полягає в уточненні змісту поняття «громадянсько-патріотична позиція учнів ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою», обґрунтуванні та експериментальній перевірці педагогічних умов її формування, удосконаленні діагностичного інструментарію для визначення рівнів сформованості цієї якості та конкретизації її структурних компонентів. Практичне значення дослідження полягає у розробленні методичних рекомендацій для педагогів, оновленні змісту окремих навчальних дисциплін і виховних заходів, створенні комплексу практико орієнтованих занять та проектів громадянсько-патріотичного спрямування, а також удосконаленні методів оцінювання результатів виховної роботи. Отримані результати підтвердили ефективність запропонованих педагогічних умов і засвідчили їхню доцільність для використання в освітньому процесі ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою з метою формування активної громадянської позиції, патріотичної свідомості та готовності молоді до відповідального служіння українському суспільству і державі.

2. The study is devoted to the problem of forming the civic and patriotic position of students of lyceums with enhanced military and physical training. The relevance of the topic is due to modern social challenges associated with security threats, the consequences of a full-scale war and the need to educate young people capable of responsible civic activity. An important role in this process is played by lyceums with enhanced military and physical training, which combine general education with elements of pre-professional military socialization. The need for the study is confirmed by the provisions of current regulatory and legal documents of Ukraine, in particular laws in the field of education, state standards, the Concept of the Development of Civic Education, the Concept of National Patriotic Education and the National Youth Strategy. The first section analyzes the state of scientific development of the problem. It is established that domestic and foreign scientists have studied certain aspects of civic and patriotic education, the formation of civic competence and national consciousness of youth. The analysis of the key concepts of the study was carried out: "patriotism", "citizenship", "civic competence", "civic position" and "civic-patriotic position". It was determined that the civic-patriotic position is an integral characteristic of the individual, which combines a system of knowledge, values, beliefs, feelings and models of behavior aimed at conscious service to society and the state. Its structure includes cognitive-worldview, value-

motivational, emotional-evaluative, normative-behavioral and social-activity components. Based on theoretical analysis, pedagogical conditions for the formation of the civic-patriotic position of students of lyceums with enhanced military-physical training are substantiated: strengthening the civic-patriotic orientation of the educational environment, developing partnership with civil society actors and the security and defense sector, involving students in civic-patriotic activities, and organizing reflective reflection on the acquired experience. The second section defines the criteria, indicators, and levels of formation of the civic-patriotic position of students. To verify the effectiveness of the proposed pedagogical conditions, a pedagogical experiment was conducted, which consisted of ascertaining, forming, and control stages. The results of the ascertaining stage showed the predominance of average and sufficient levels of formation of the civic-patriotic position, which confirmed the need to improve educational work. At the formative stage, a set of measures aimed at integrating civic and patriotic issues into the educational process was implemented, organizing meetings with representatives of the security and defense sector, involving students in volunteer and project activities, and developing reflective skills. The results of the control stage showed positive changes according to all criteria. Students' civic identity, motivation to serve the state, level of civic knowledge, activity in socially useful activities, responsibility, and ability to self-analysis increased. Statistical processing of the results using the Pearson criterion confirmed the reliability of the changes obtained. The scientific novelty of the study lies in clarifying the content of the concept of "civic and patriotic position of students of lyceums with enhanced military and physical training", substantiating and experimentally verifying the pedagogical conditions of its formation, improving the diagnostic tools for determining the levels of formation of this quality and specifying its structural components. The practical significance of the study lies in the development of methodological recommendations for teachers, updating the content of individual academic disciplines and educational activities, creating a set of practically oriented classes and projects of a civic-patriotic orientation, as well as improving methods for assessing the results of educational work. The results obtained confirmed the effectiveness of the proposed pedagogical conditions and demonstrated their feasibility for use in the educational process of lyceums with enhanced military-physical training in order to form an active civic position, patriotic consciousness and readiness of young people for responsible service to Ukrainian society and the state.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Магілін О. В. Передумови відкриття професійних закладів середньої освіти з посиленою військовою підготовкою у Латвії. Теорія та методика навчання та виховання. 2022. № 52. С. 126–136.
- Боярська-Хоменко А.В., Магілін О. В. Освітнє середовище ліцею з посиленою військово-фізичною підготовкою як чинник становлення громадянсько-патріотичної позиції старшокласників. Інноваційна педагогіка, 2025. Вип. 86. Т. 21. С. 173-177.
- Боярська-Хоменко А. В., Магілін О. В. Складники формування громадянсько-патріотичної позиції старших підлітків у Латвії. Теорія та методика навчання та виховання. 2026. № 60. С. 51–66.
- Магілін О. В. Критерії сформованості громадянсько-патріотичної позиції учнів ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою. Перспективи та інновації науки, 2026. № 3. С. 898-908.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Боярська-Хоменко Анна Володимирівна

2. Anna V. Boiarska-Khomenko

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1818-3074

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Жаровська Олена Петрівна

2. Olena P. Zharovska

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Комунальний заклад вищої освіти "Вінницька академія неперервної освіти"

Код за ЄДРПОУ: 02139682

Місцезнаходження: вул. Грушевського, Вінниця, Вінницький р-н., 21050, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Департамент освіти і науки Вінницької обласної державної адміністрації

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Олійник Леонід Віталійович
2. Leonid V. Oleynik

Кваліфікація: д.пед.н., старший науковий співробітник, 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7375-1281

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет оборони України

Код за ЄДРПОУ: 07834530

Місцезнаходження: проспект Повітряних Сил, Київ, 03049, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Васильєва Світлана Олександрівна
2. Svitlana O. Vasylieva

Кваліфікація: д. пед. н., професор, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5012-4835

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Башкір Ольга Іванівна
2. Olha I. Bashkir

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5237-9778

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Зеленська Людмила Дмитрівна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні

Зеленська Людмила Дмитрівна

Відповідальний за підготовку
облікових документів

Новолокін Антон Володимирович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна